

MONITOR CHIŃSKI

LUTY 2016

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

LUTY 2016

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

12 lutego: **spotkanie szefów dyplomacji Chin i Stanów Zjednoczonych w Monachium.** Rozmowy dotyczyły głównie sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Minister spraw zagranicznych Chin Wang Yi stwierdził, że ostatni test nuklearny oraz wyrzucenie przez Koreę Północną rakiety balistycznej stanowi pogwałcenie rezolucji ONZ. USA i Chiny mają działać wspólnie na rzecz powstrzymania dalszego rozwijania przez KRL-D projektów nuklearnych i raketowych. Szef dyplomacji chińskiej wyraził natomiast sprzeciw wobec wprowadzenia ewentualnych sankcji na reżim w Pjongjangu oraz rozważanego przez Stany Zjednoczone rozmieszczenia instalacji systemu antyrakietowego THAAD w Republice Korei.

10 lutego: **Chiny prześcignęły Unię Europejską pod względem mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych.** Według danych przedstawionych przez Radę ds. Globalnej Energii Wiatrowej (Global Wind Energy Council, GWEC), w 2015 r. Chiny zwiększyły moc energii wiatrowych o 27%, do blisko 145,1 GW co stanowi blisko 1/3 wartości globalnej (432,4 Gw). Gwałtowny rozwój energii odnawialnej w Chinach związany jest z dążeniem do ograniczenia zanieczyszczenia pochodzącego z elektrowni węglowych i przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym.

16 lutego: **chińskie rakiety na spornym terytorium Morza Południowochińskiego.** Chiny rozmieściły baterie rakietowe Hongqi-9 ziemia-powietrze (*surface-to-air missile*) na należącej do spornego obszaru Archipelagu Paracelskiego wyspie Yingxing (Woody Island), do której prawa roszczą sobie również Wietnam i Tajwan. Wysłanie zaawansowanego systemu rakietowego na kontrolowaną

ROZMOWY CHIŃSKO- AMERYKAŃSKI E NA TEMAT ESKALACJI NAPIĘCIA NA PÓŁWYSPIE KOREAŃSKIM

Szefowie dyplomacji obu państw skrytykowali ostatnie działania reżimu północnokoreańskiego. Sporną kwestią pozostają natomiast potencjalne sankcje na KRL-D oraz plany rozmieszczenia amerykańskiej tarczy antyrakietowej w Korei Południowej

przez Chiny od 1956 r. wyspę, zbiegło się – raczej nieprzypadkowo – w czasie ze spotkaniem prezydenta Stanów Zjednoczonych Baracka Obamy z przywódcami państw ASEAN w Kalifornii poświęconemu rozwiązaniu sporów terytorialnych i postępującej militaryzacji Morza Południowochińskiego. Zdaniem prof. Jin Canronga z Uniwersytetu Ludowego w Pekinie, działania chińskie stanowią bezpośrednią reakcję na patrole amerykańskiej okrętów wojskowych w pobliżu spornych wysp.

23 lutego: kolejne spotkanie Wang Yi z amerykańskim sekretarzem stanu Johnem Kerrym. Przeprowadzone w stolicy USA rozmowy dotyczyły dalszego rozwoju współpracy dwustronnej, której elementem było podtrzymanie przez Chiny zaproszenia do udziału Baracka Obamy we wrześniowym szczycie G20 w Hangzhou. Szef dyplomacji amerykańskiej wyraził z kolei oczekiwanie na udział Xi Jinpinga w Szczycie Bezpieczeństwa Nuklearnego na przełomie marca i kwietnia w Waszyngtonie. W wydanym po spotkaniu komunikacie chińskiego MSZ stwierdza się, że strony wymieniły uwagi na temat programu nuklearnego Korei Północnej i Iranu a także problemu syryjskiego, co można interpretować jako brak osiągnięcia porozumienia w tych kwestiach.

28 lutego: Chiny przygotowują się do podniesienia wieku emerytalnego. Planowane zmiany związane są ze starzeniem się chińskiej populacji i kurczeniem się rezerw siły roboczej wpływającym negatywnie na rynek pracy i budżet systemu emerytalnego w którym w ciągu 20 lat może zabraknąć nawet 20 bln USD. Udział osób w wieku 16-60 lat w populacji Chin spadł w ubiegłym roku o blisko 5 mln do poziomu 911 mln. Według prognozy przedstawionej przez ministra Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa Społecznego Yin Weimina w ciągu najbliższych lat udział Chińczyków w wieku powyżej 60 lat w ogólnej populacji może wzrosnąć z obecnych 15% do blisko 40%. Aktualnie ustawy wiek emerytalny wynosi 60 lat dla mężczyzn, dla kobiet 55 (pracownicy umysłowi, urzędnicy i pracownicy sektora państwowego) i 50 lat (pracownicy fizyczni). Reforma miałaby wejść w życie w 2017 r. z zachowaniem pięcioletniego okresu przejściowego do 2022 r.

29 lutego: spotkanie Xi Jinpinga ze specjalnym wysłannikiem Sekretarza Generalnego Komunistycznej Partii Wietnamu Nguyen Phu Tronga. Przywódca Chin podkreślił, że obie partie i oba państwa łączy wspólne przeznaczenie, a rozwój stosunków wzajemnych to historyczna odpowiedzialność, służąca fundamentalnym interesom obu państw i obu narodów.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

1 lutego: **Bedřich Kopecký nowym ambasadorem Czech w Chinach.**

Kopecký (ur. 1952) studiował na wydziale prawa międzynarodowego w Moskiewskim Państwowym Instytucie Stosunków Międzynarodowych (1971-1976), a następnie uzyskał stopień doktora nauk prawnych na Uniwersytecie Karola w Pradze (1978). Od 1977 r. jest związany z czeską służbą dyplomatyczną – pełnił m.in. funkcję ambasadora w Polsce (2002-2008) a następnie w Kirgistanie i Uzbekistanie. W 2007 r. prezydent Lech Kaczyński odznaczył Bedřicha Kopeckýego Orderem Zasługi Rzeczypospolitej.

5 lutego: **chińska spółka China Ocean Shipping Company (COSCO)**

zamierza kupić grecką kolej. W styczniu br. COSCO, jako jedyny inwestor, zaoferowało kupno 67% akcji największego greckiego portu w Pireusie. Na początku lutego pojawiły się informacje, że COSCO zamierza również stanąć do przetargu na grecką kolej TRAINOSE, o którą prawdopodobnie będzie licytować się z amerykańskim holdingiem kolejowym Watco. Jeśli plany inwestycyjne COSCO urzeczywistnią się, Chińczycy uzyskają morski dostęp do Kanału Sueskiego oraz połączenie kolejowe z Bałkanami, a w szerszej perspektywie z całym regionem Europy Środkowo-Wschodniej.

8 lutego: **plany emisji polskich obligacji w RMB.**

W wywiadzie dla „Pulsu Biznesu” wiceminister finansów Piotr Nowak zapowiedział road show delegacji ministerialnej pod kierownictwem ministra Pawła Szałamachy w Stanach Zjednoczonych oraz w Wielkiej Brytanii. Zaplanowane na luty spotkania mają na celu przekonanie potencjalnych inwestorów o wiarygodności polskich obligacji pomimo styczniowej obniżki przez agencję Standard & Poor’s długoterminowego ratingu polskiego długu walucie obcej do poziomu „BBB+” z „A-”. Wizyta w USA i Wielkiej Brytanii ma stanowić prelude do marcowej wyprawy w celu pozyskania inwestorów w państwach azjatyckich (Tajlandii, Indonezji, Malezji, Singapurze, Hongkongu, Korei Południowej i Japonii). Wiceminister Nowak przedstawił również plany wizyty w Chinach na przełomie marca i kwietnia w związku z rozważaną przez polski rząd emisją tzw. panda bonds, czyli obligacji w chińskiej walucie.

12 lutego: **Ministerstwo Rozwoju RP przedstawiło wyniki w eksporcie z**

Polski do Chin w 2015 r. Według wstępnych danych, eksport z Polski do Chin wzrósł w ubiegłym roku o 8%, jednak nastąpiło dalsze pogłębianie się ujemnego

salda w obrotach handlowych. Eksport do Chin w tym okresie wyniósł 1,82 mld euro, natomiast import 20,3 mld euro (saldo ujemne 18,5 mld). Chiny są obecnie drugim po Niemczech największym eksporterem do Polski. Wśród krajów z którymi Polska zanotowała ujemne saldo dominują kraje azjatyckie. Oprócz Rosji zajmującej w tym względzie 2 miejsce, w pierwszej 10 znajdują się Chiny (1), Republika Korei (3), Japonia (4), Wietnam (5), Indie (6), Tajwan (7) oraz Bangladesz (10).

17 lutego: spotkanie wicegubernatora prowincji Guandong He Zhongyou z ambasadorem RP w Chinach Mirosławem Gajewskim. Rozmowy dotyczyły dalszego rozwijania współpracy gospodarczej i handlowej między Polską i Chinami m.in. za pomocą e-handlu i organizacji targów. Omawiano również możliwości inwestycji wzajemnych w takich obszarach jak technologie oszczędzania energii, rolnictwo, przemysł maszynowy, surowce naturalne i materiały budowlane. Przedmiotem spotkania była również polsko-chińska współpraca międzyuczelniana oraz promocja turystyki.

19 lutego: przedstawiciele Industrial and Commercial Bank of China (ICBC) w Ministerstwie Finansów RP. Spotkanie dotyczyło prezentacji „Funduszu Inwestycyjnego Europa Środkowo-Wschodnia – Chiny 16+1”, którego ICBC jest ważnym udziałowcem. Stronę polską reprezentowali wiceministrowie prof. Konrad Raczkowski oraz Piotr Nowak, którzy zwrócili uwagę, że Chiny są bardzo ważnym sojusznikiem Polski pod względem współpracy gospodarczej, sugerując jednocześnie, że Warszawa mogłaby stać się siedzibą Funduszu w Europie. Z kolei strona chińska reprezentowana m.in. przez Qin Jinga (Deputy General Manager of Special Financing Department, ICBC HO) oraz Zhao Qi (Regional Head of Special Financing Department, ICBC HO), wyraziła nadzieję na finansowy wkład Polski w działalność nowego funduszu, ponieważ Polska jako „brama do Europy” może stać się czołowym beneficjentem inwestycji Funduszu. Na spotkaniu obecny był również prezes Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) Dariusz Kacprzyk. Współpraca między BGK i ICBC została zainicjowana w czasie wizyty prezydenta Andrzeja Dudy w Chinach w listopadzie 2015 r., podczas której podpisano porozumienie o współpracy (Memorandum of Understanding) pomiędzy oboma bankami.

23 lutego: oficjalna inauguracja Stowarzyszenia Thin-Tanków „Jednego Pasa, Jednego Szlaku” w Shenzhen. W uroczystości wzięło udział ponad 60 przedstawicieli świata polityki i szefów think-tanków z ponad 50 państw położonych wzdłuż „Jednego Pasa, Jednego Szlaku”. Obecny na spotkaniu wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh Guo Yezhou wyraził nadzieję, że Stowarzyszenie stanie się znakiem firmowym współpracy i

dzielenia się wiedzą między think-tankami w ramach dialogu prowadzonego w ramach „Nowego Jedwabnego Szlaku”.

25 lutego: **Praga miastem partnerskim Pekinu.** Rada miasta wydzielonego Praga przegłosowała stosunkiem głosów 35 do 65 porozumienie o pięcioletnim partnerstwie ze stolicą Chin dotyczącym m.in. turystyki, kultury, opieki zdrowotnej i edukacji. Kontrowersje wzbudza fakt, że umowa pomiędzy miastami zawiera również polityczne stwierdzenie o „polityce jednych Chin” oraz zapis określający Tajwan „jako nieodłączne terytorium Chin”.

26 lutego: **2016 ogłoszony rokiem współpracy Chin z EŚW.** W Pekinie odbyła się uroczystość oficjalnie inaugurująca rok Kontaktów Międzyludzkich i Międzykulturowych Chin i państw EŚW. W spotkaniu udział wzięło m.in. wszyscy ambasadorowie europejskich państw-członków formatu „16+1” oraz asystent ministra spraw zagranicznych ChRL Liu Haixing.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

29 stycznia: **Yin Li nowym gubernatorem Syczuanu.** Pochodzący z Shandongu Yin (ur. 1962 r.) studiował w latach 1988-1993 zarządzanie służbą zdrowia w Związku Radzieckim (Rosji), gdzie uzyskał stopień doktora nauk, a następnie pełnił różne funkcje partyjno-państwowe, głównie w ministerstwie zdrowia. Od marca 2015 r. jest również wiceszefem KPCh w Syczuanie. Yin otrzymał oficjalną nominację w czasie 12. Zjazdu Przedstawicieli Ludowych Syczuanu i jest pierwszym gubernatorem Syczuanu, który ślubował na konstytucję ChRL (obowiązek złożenia przysięgi na konstytucję przez urzędników państwowych obowiązuje od 1 stycznia br.). Poprzednik Yina, Wei Hong został w styczniu usunięty z funkcji gubernatora Syczuanu po oskarżeniu o „brak lojalności wobec partii”, co wpisuje się w retorykę z okresu rewolucji kulturalnej, a także element kampanii antykorupcyjnej będącej narzędziem budowy pozycji politycznej przewodniczącego ChRL Xi Jinpinga (zob. blog OSA).

7 lutego: **rekordowa absorpcja inwestycji technologicznych przez Syczuan.** W 2015 r. prowincja Syczuan przyciągnęła 538,1 mld RMB inwestycji związanych z modernizacją technologiczną, odnotowując w tym względzie wzrost o 5,6%. Miasto Chengdu przyciągnęło czwartą część tych środków (133,6 mld RMB). Wynik Syczuanu jest najlepszy spośród jednostek szczebla prowincji w Chinach Zachodnich, i siódmy w skali całego kraju.

25 lutego: **uruchomienie połączenia lotniczego między Chengdu i Pragę.** Pierwszy lot Airbusa A330 z Chengdu do Pragi trwał 10,5 godziny, skracając

tym samym o blisko połowę czas podróży pomiędzy dwoma miastami. Jest to również pierwsze bezpośrednie połączenie lotnicze pomiędzy Chengdu i Europą Środkowo-Wschodnią.

KOMENTARZ

Chińska demonstracja siły na Morzu Południowochińskim oraz wystrzelenie przez Koreę Północną rakiety balistycznej zwracają uwagę na coraz bardziej wyraźny wyścig zbrojeń w Azji Wschodniej. Sześć spośród dziesięciu największych państw importujących broń w okresie ostatnich pięciu lat znajduje się w Azji i Oceanii. Azja stała się w ubiegłym roku najszybciej rosnącym rynkiem zbrojeniowym na świecie, na czele z Chinami, które podjęły istotne reformy w dziedzinie wyposażenia i organizacji armii. Militarny wzrost Chin oraz budowa przez Chiny sztucznych wysp do celów wojskowych, jest wymieniana jako główny powód znaczącego wzrostu wydatków wojskowych Australii, w tym największe od czasu drugiej wojny światowej inwestycje w marynarkę wojenną tego państwa.

W kontekście relacji „16+1” interesujące wydają się być zapowiedzi polskiego ministerstwa finansów o możliwości emisji obligacji w chińskiej walucie, podobnie jak zaczęły to sygnalizować wcześniej Węgry. W relacjach Chin z EŚW, szczególnego znaczenia nabrało ponadto przegłosowanie przez radnych stolicy Czech, umowy o ustanowieniu partnerstwa miast między Pragą i Pekinem, która oprócz zwyczajowej treści, zawiera wyraźny, bezprecedensowy na tym szczeblu, komunikat polityczny w stosunku do rezultatu wyborów prezydenckich na Tajwanie.

W odniesieniu do Syczuanu warto przede wszystkim odnotować dokonującą się rewolucję kadrową na najważniejszych stanowiskach w prowincji. Związany przez ponad 30 lat z Syczuanem Wei Hong został odwołany na rzecz dotychczas szerzej nieznanego i niezwiązanego do ubiegłego roku bliżej z Syczuanem Yin Li. Nową postacią w lokalnej polityce jest również – wcześniej związany z prowincją Heilongjiang – Liu Guozhong, który w lutym został mianowany na wicesekretarza KPCh w Syczuanie. Zarówno Yin Li, jak i Liu Guozhong są stosunkowo młodzi: pochodzą z tzw. generacji polityków urodzonych po 1960 r. (*liushi hou*). Natomiast w kontekście wyników gospodarczych Syczuanu, na uwagę zasługuje fakt, że w 2015 r. prowincja ta odnotowała nie tylko największy PKB, ale była również największym biorcą inwestycji w modernizację technologiczną spośród całego obszaru Chin Zachodnich. Ambicje władz Syczuanu potwierdzają słowa nowego gubernatora

tej prowincji, który zapowiedział dążenie do realizacji „dwóch skoków, *liangge kuayue*” czyli skupienie się na jakości, a nie tylko wielkości gospodarki. Po pierwsze, celem jest przekształcenie „dużej gospodarki, *jingji da sheng*” Syczuanu w „silną gospodarkę, *jingji qiang sheng*”. Po drugie, osiągnięcie „całościowego umiarkowanego dobrobytu, *quanmian xiaokang*”, które w skali całego państwa oznacza wyrównywanie różnic w dochodach ludności oraz zniwelowanie dysproporcji w rozwoju gospodarczym pomiędzy wschodnim, środkowym i zachodnim regionem Chin.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

